

Aleksandra Długosz

Oferta doskonalenia indywidualnego za granicą

W zawodzie nauczyciela wpisana jest konieczność stałego rozwijania i doskonalenia kompetencji merytorycznych i dydaktyczno-metodycznych, a podejmowanie działań służących tym celom jest świadectwem profesjonalizmu, który jest coraz bardziej i coraz powszechniej doceniany. W związku z zachodzącymi przemianami pilniejsza staje się potrzeba organizowania wszechstronnego wsparcia dla nauczycieli, którzy pragną zwiększyć swoje kwalifikacje oraz pogłębić zainteresowania pedagogiczne. Doskonalenie zawodowe za granicą umożliwia program „Uczenie się przez całe życie” (*Lifelong Learning Programme – LLP*), który za pośrednictwem programu „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” umożliwia nauczycielom rozwijanie, niezwykle dziś przydatnej, umiejętności dostosowania się do zmiennych sytuacji dydaktycznych i wychowawczych.

Program „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” adresowany jest do szerokiego grona odbiorców, między innymi do nauczycieli języków obcych, którzy potrzebują ciągłego pogłębiania znajomości języka i zdobywania wiedzy na temat nowych metod nauczania, a także do wszystkich pracowników sektora oświaty ciekawych nowych rozwiązań i wiadomości o współczesnych trendach w edukacji.

Procedura przystąpienia do programu

• Kto może wziąć udział?

W programie „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” mogą uczestniczyć osoby zatrudnione w wymiarze co najmniej $\frac{3}{4}$ etatu w jednej z uprawnionych instytucji:

- przedszkole,
- szkoła podstawowa,
- gimnazjum lub liceum ogólnokształcące,
- szkoła ponadgimnazjalna kształcąca zawodowo,

szkoła integracyjna lub dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
zakład kształcenia nauczycieli¹,
ośrodek doskonalenia nauczycieli,
organ sprawujący nadzór pedagogiczny lub organ prowadzący szkołę, instytucja zarządzająca systemem edukacji,
inne².

Zgodnie z celami programu „Uczenie się przez całe życie” – działaniami wspierającymi międzynarodowy wymiar edukacji i szkolenia – Narodowa Agencja Programu LLP Comenius publikuje co roku na swoich stronach internetowych listę szkół, placówek i instytucji uprawnionych do udziału w programie „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej”. Osoba planująca wyjazd w celu odbycia kursu doskonalącego musi mieć za sobą co najmniej dwuletni staż pracy w sektorze oświaty. W przypadku kandydatów, którzy wcześniej korzystali z grantu przeznaczonego na udział w kursie doskonalenia zawodowego w ramach programu Comenius, obowiązuje dwuletni okres karencji.

Na jakiego rodzaju działania można dostać dofinansowanie?

Comenius „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” umożliwia wyjazdy na kursy szkoleniowe, konferencje i seminaria oraz na działanie (*job-shadowing*) polegające na poznawaniu pracy na danym stanowisku poprzez obserwację zadań wykonywanych przez innych. Kursy szkoleniowe, do których zaliczają się kursy językowe, językowo-metodyczne oraz tematyczne, mogą trwać od 5 dni do 6 tygodni, podczas gdy konferencje i seminaria to krótsze formy doskonalenia, trwające nawet jeden dzień. *Job-shadowing* nie może trwać dłużej niż 6 tygodni.

¹ W rozumieniu art. 77 ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. Nr 67 z 1996 r. poz. 329 z późn. zm.).

² Ibidem.

Rozważając przystąpienie do akcji, trzeba pamiętać, że warunkiem koniecznym pozytywnego rozpatrzenia wniosku jest zgodność tematyki kursu z profilem zawodowym kandydata. Po zaakceptowaniu wniosku, dofinansowanie jest przeznaczane na pokrycie kosztów podróży i utrzymania (z uwzględnieniem ubezpieczenia podróżnego), opłat za kursy oraz – jeżeli są przewidywane – kosztów przygotowania językowego.

O wysokości kwoty dofinansowania decyduje Narodowa Agencja Programu LLP Comenius, a decyzja ta jest uzależniona od dostępnych funduszy, które z kolei zależą od wysokości budżetu każdego z uczestniczących krajów i liczby złożonych wniosków. Osoby ze specjalnymi potrzebami mogą ubiegać się o zwiększenie dofinansowania, jak wskazano poniżej, w odnośnym akapicie.

Budżet wyjazdu

Koszty podróży (w tym wizy – jeśli jest konieczna) oblicza się w oparciu o rzeczywiste poniesione koszty. Środki finansowe pokrywają zwykle 100% wszystkich kosztów podróży. Obowiązkowo wymagane jest korzystanie z najtańszych taryf przewozowych i środków transportu. Koszty podróży obejmują podróże lokalne/regionalne z miejsca wyjazdu w kraju ojczystym i do miejsca przeznaczenia w kraju goszczącym. Podróże samolotem mogą odbywać się na trasach powyżej 400 km (lub krótszych, jeśli konieczna jest przeprawa morską). W przypadku podróży samochodem, uprawniona kwota powinna stanowić równowartość najniższego kosztu przejazdu na tej trasie (spośród dostępnych środków transportu, np. podróż samolotem, autobusem, pociągiem itp.), ale nie może przekroczyć jednostkowego kosztu biletu kolejowego w pierwszej klasie, niezależnie od liczby osób podróżujących samochodem.

Jeżeli osoby starające się o dofinansowanie w ramach programu mieszkają w jednym z krajów lub terytoriów zamorskich albo jeden z takich krajów lub terytoriów jest miejscem, w którym odbywa się kurs lub szkolenie, to rzeczywiste poniesione koszty podróży będą podlegać zwrotowi w całości, bez względu na czas trwania wyjazdu (mobilności).

Kwota maksymalnego dofinansowania kosztów podróży jest co roku określana przez Narodową Agencję Programu LLP Comenius. Informacje na ten temat zamieszczane są na stronie internetowej www.comenius.org.pl. Koszty utrzymania są obliczane i dofinansowywane na podstawie dziennych i tygodniowych stawek w zależności od długości trwania kursu czy szkolenia. Opłata za udział w szkoleniu, seminarium lub konferencji jest dofinan-

sowywana na podstawie rzeczywistych kosztów takich zajęć, nie może jednak przekroczyć równowartości kwoty za dzień szkolenia określonej przez agencję i podanej we wniosku oraz na stronach internetowych programu Comenius. W przypadku kursów czy szkoleń trwających dłużej, dofinansowanie będzie odpowiednio niższe. W przypadku ceny kursu wyższej niż maksymalna możliwa kwota dofinansowania, beneficjent musi dopłacić różnicę ze środków własnych. Dodatkowo możliwe jest ubieganie się o grant na pokrycie kosztów przygotowania językowego, o ile wyjazd nie dotyczy udziału w szkoleniu językowym. I w tym przypadku agencja określa kwotę maksymalnego dofinansowania, po której przekroczeniu kandydat finansuje naukę ze środków własnych. Przygotowanie językowe może obejmować na przykład samodzielną naukę lub udział w kursach językowych przed planowanym szkoleniem za granicą. Szczegóły należy określić w odpowiednim punkcie formularza aplikacyjnego i dołączyć do wniosku dowód potwierdzający podjęcie działań przygotowawczych, na przykład kopię dokumentu zaświadczonego uczestnictwo w kursie językowym. Jeśli wnioskodawca ma specjalne potrzeby, na przykład wynikające z niepełnosprawności, może zwrócić się z prośbą o dofinansowanie dodatkowych świadczeń niezbędnych do udziału w kursie lub szkoleniu (np. środki finansowe dla osoby towarzyszącej). Agencja rozpatrzy wniosek o zwiększenie dofinansowania z tytułu specjalnych potrzeb, odnosząc się do informacji podanych w odpowiednich punktach formularza wniosku. Beneficjent zobowiązany będzie do zachowania dowodów poniesionych kosztów z tytułu specjalnych potrzeb.

Do jakich krajów można wyjechać na kurs lub szkolenie?

Szkolenia mogą odbywać się na terenie 27 krajów członkowskich UE, krajów EFTA i EOG (Islandia, Liechtenstein, Norwegia) i w Turcji jako kraju kandydującym do UE, a w najbliższym czasie – także w krajach zachodniobałkańskich (Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Serbia, Chorwacja, FYROM) oraz Szwajcarii (na zasadzie specjalnej umowy).

Z jakich części składa się wniosek o dofinansowanie uczestnictwa w kursie lub szkoleniu?

Aby ubiegać się o dofinansowanie udziału w kursie doskonalenia zawodowego, należy:

- wybrać odpowiedni kurs, wypełnić zgłoszenie i wstępnie zarezerwować miejsce. Takie zgłoszenie powinno zawierać imię i nazwisko kandydata, termin i nazwę kursu oraz pełną nazwę

organizatora, jak również dane adresowe miejsca, w którym kurs się odbywa. Może to być dokument przesłany faksem lub e-mailem. Na tym etapie nie dokonuje się żadnych opłat,

- wypełnić formularz aplikacyjny (do pobrania na stronie www.comenius.org.pl). Szczególną uwagę należy zwrócić na pytania dotyczące budżetu. Na ich podstawie agencja wyznacza ostateczną wysokość grantu,
- dołączyć do wniosku rekomendację od przełożonego (w języku polskim), która powinna zawierać: imię i nazwisko kandydata, stanowisko, staż pracy, wymiar czasu pracy, informację o zgodności kursu z profilem zawodowym, opinię o dotychczasowym przebiegu pracy, ocenę kompetencji językowych aplikanta w kontekście planowanego szkolenia oraz opis korzyści, jakie osiągnie szkoła w związku z udziałem aplikanta w kursie (wzór można znaleźć na stronie internetowej www.comenius.org.pl),
- dołączyć do wniosku program kursu (nawet jeśli kurs został wybrany z oficjalnego katalogu programu Comenius), zawierający informację o faktycznej liczbie dni trwania szkolenia. Jest to niezwykle ważne podczas określania należnej kwoty za utrzymanie,
- dołączyć poświadczenie znajomości języka roboczego kursu.

Jak przebiega proces selekcji wniosków o dofinansowanie?

Podczas selekcji wniosków, oprócz oceny treści zawartych w formularzu (część merytoryczna oceniana przez ekspertów zewnętrznych), analizie poddawane są dołączone dokumenty wykazujące zgodność tematyki kursu z profilem zawodowym kandydata oraz przydatność wyjazdu zarówno dla rozwoju kompetencji i umiejętności nauczyciela, jak i dla zatrudniającej go szkoły lub placówki oświatowej. Uważnie analizowany jest także budżet, który stanowi podstawę dla wyliczenia ostatecznej kwoty dofinansowania.

Każdy kandydat zostaje powiadomiony listownie o akceptacji lub odrzuceniu wniosku. W przypadku odrzucenia wniosku, należy odwołać wstępną rezerwację kursu. W przypadku akceptacji, należy potwierdzić swój udział u organizatora kursu, a następnie podjąć decyzję, czy fundusze, które agencja przyzna na dany kurs, mają być rozliczane w PLN czy €. 80% dofinansowania zostanie przelane na osobisty rachunek beneficjenta. Zazwyczaj wystarcza to na pokrycie opłat konferencyjnych. Reszta kosztów jest rozliczana po powrocie z kursu i złożeniu raportu końcowego.

Jakie obowiązki biorą na siebie szkoła oraz nauczyciel uczestniczący w programie „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej”?

Nauczyciel aplikujący o dofinansowanie szkolenia lub kursu doskonalącego występuje o nie jako pracownik danej szkoły lub placówki, stąd konieczność współpracy z jej dyrekcją na każdym etapie wnioskowania. Za złożenie wniosku, zebranie potrzebnej dokumentacji oraz przesłanie raportu końcowego odpowiedzialna jest oczywiście osoba wyjeżdżająca. Dyrekcja szkoły wystawia swojemu pracownikowi rekomendację oraz udziela urlopu na czas odbywania szkolenia, jeśli zachodzi taka potrzeba. Ważne, aby obie strony zastanowiły się nad wyborem takiej formy i tematyki doskonalenia zawodowego, która przyniesie jak najwięcej korzyści zarówno placówce, jak i samemu nauczycielowi.

W jaki sposób można znaleźć odpowiedni kurs lub szkolenie?

Szeroki wybór szkoleń oferuje katalog Comenius-Grundtvig, znajdujący się na stronie Komisji Europejskiej <http://ec.europa.eu/education/trainingdatabase/>. Można skorzystać również z Internetu lub z innych dostępnych źródeł informacji. Należy przy tym pamiętać, że kursy wybierane spoza oficjalnego katalogu kursów Comenius-Grundtvig powinny spełniać określone kryteria dotyczące między innymi: czasu trwania, miejsca odbywania oraz przeznaczenia szkolenia. Agencja programu „Uczenie się przez całe życie” otrzymuje od beneficjentów programu „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” wypełniony formularz raportu końcowego. Na podstawie informacji zawartych w tym formularzu oraz dzięki współpracy z innymi instytucjami na bieżąco wylaniane są szkoły godne polecenia.

Rady dla przyszłych beneficjentów

Przed zaplanowaniem wyjazdu warto:

- uważanie przejrzeć stronę internetową Narodowej Agencji Programu LLP Comenius, na której znajdują się zawsze aktualne informacje na temat akcji,
- przeanalizować własne potrzeby w odniesieniu do zagadnienia doskonalenia zawodowego – tak, aby miało ono przełożenie na rodzimą szkołę/placówkę i jej społeczność (zarówno uczniów, jak i nauczycieli),
- sprawdzić, czy okres karencji zostanie zachowany, w przypadku wcześniejszego korzystania

z dofinansowania w ramach programu „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej”,

- przedyskutować ze swoim przełożonym/dyrektorem kwestię szkolenia, jeśli będzie miało ono miejsce w czasie roku szkolnego i ustalić warunki związane z nieobecnością,
- rozpocząć poszukiwania odpowiedniego kursu za granicą – można skorzystać z europejskiej bazy kursów dostępnej na stronie www.comenius.org.pl (zakładka: „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej”), spożytkować osobiste kontakty albo przejrzeć zgodne z własnym profilem zawodowym kursy z wolnego rynku,
- wstępnie (bezpłatnie!) zarezerwować miejsce na wybranym kursie (potwierdzenie rezerwacji będzie potrzebne jako załącznik do składanego wniosku o dofinansowanie szkolenia),
- uważać na pośredników, którzy proponują wypełnianie wniosków, dokonywanie rezerwacji itp. często wiąże się to z kosztami, których nie warto ponosić, nie mając przy tym gwarancji otrzymania dofinansowania, prosimy zatem o ostrożność.

Wypełniając formularz aplikacyjny, pamiętajmy:

- na postawione we wniosku pytania odpowiadać konkretnie i zrozumiale,
- w sposób jasny i konkretny wyjaśnić cele wyjazdu,
- opisać, w jaki sposób dane szkolenie przyczyni się do poprawy sposobu wykonywanej pracy,
- by projekt tworzył spójną całość – objęte nim działania przygotowawcze, szkolenie oraz wyniki, wpływ i upowszechnianie powinny zostać odpowiednio przedstawione,
- uważnie przeczytać informacje zamieszczone na pierwszych stronach wniosku – w tym miejscu agencja szczegółowo określa wymagania formalne, które należy spełnić, ubiegając się o dofinansowanie,
- regularnie zaglądać na stronę internetową www.comenius.org.pl, na której znajdują się szczegółowe informacje na temat przebiegu selekcji w danej rundzie.

W trakcie realizacji projektu – a więc podczas kursu czy szkolenia oraz po powrocie

– zadbajmy o to, by:

- na bieżąco monitorować swoje postępy i pamiętać o ewaluacji oraz o późniejszym upowszechnianiu wyników,
- jak najwięcej osób i instytucji wiedziało o projekcie/szkoleniu i mogło skorzystać z przekazanych rad oraz informacji związanych zarówno z tematem kursu, jak i procedurami samego ubiegania się o dofinansowanie,
- wydatkować otrzymane środki na cele związane z realizacją projektu,
- dokładnie zapoznać się z treścią umowy, w wymaganych terminach złożyć właściwe sprawozdanie (raport końcowy),
- przechowywać dokumentację finansową i merytoryczną przez określony w umowie czas.

Ubieganie się o dofinansowania może wydawać się sprawą niezwykle skomplikowaną, ale zapewniam, że tak nie jest. Narodowa Agencja Programu LLP Comenius stara się ograniczyć do minimum dokumentację, która jest wymagana od potencjalnego wnioskodawcy. Zawsze chętnie odpowiadamy na pytania telefoniczne, jak również te przysyłane drogą mailową.

Doskonalenie w zakresie nauczania języków obcych jest wyzwaniem dla całego systemu oświatowego. Dlatego dzięki takim programom można podnieść poziom oraz kwalifikacje naszej kadry. Od lat cieszy on się ogromną popularnością. Można tutaj przytoczyć statystyki dotyczące liczby składanych co roku wniosków (powyżej 1000), które mówią same za siebie.

Przedstawiona powyżej propozycja skorzystania ze środków unijnych w ramach współpracy edukacyjnej jest niezwykle ciekawą ofertą, z której powinien choć raz skorzystać każdy polski nauczyciel, który, zgodnie z nazwą programu „Uczenie się przez całe życie”, stosuje tę zasadę w swojej karierze zawodowej.

Autorka jest koordynatorem prac zespołu „Mobilność szkolnej kadry edukacyjnej” i „Asystentura Comeniusa” w Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji